

BESLUT

2018-10-29

Dnr: 18/00428

SAKEN

Rapport, SVT1, 2018-02-05, kl. 19.30, inslag om att franska getter importerats till Sibirien för tillverkning av ost efter att Ryssland infört så kallat importstopp; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget påannonserades av nyhetspresentatören enligt följande.

Efter Rysslands invasion av Ukraina så införde EU sanktioner mot landet. President Putin svarade med att stoppa import av mängder av varor från väst. Importstoppet har bland annat lett till att det ryska jordbruket utvecklats. Vår korrespondent [personnamn] rapporterar från mötet med franska getter i Sibirien.

Därefter visades ett reportage från en ostfabrik i Sibirien som hade importerat franska getter för tillverkning av ostarna. I reportaget sa reportern bland annat följande.

Deras mjölk och osten som är slutprodukten, det är ett direkt resultat av de sanktioner och motsanktioner som följde på Rysslands invasion av Ukraina. Plötsligt fanns det ju inte längre någon fransk ost i de ryska butikshyllorna.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att det två gånger i inslaget sades att Ryssland hade invaderat Ukraina.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

Sanktionerna till följd av Rysslands agerande i Ukraina omnämndes som en bakgrund till det som reportaget handlade om, import av getter och tillverkning av getost i Sibirien. Enligt Nationalencyklopedin (NE) är invasion ”när militär från ett land går in i ett annat land för att erövra det”. Det är oomstritt att rysk trupp gick in med syfte att ta över Krimhalvön, den del av Ukraina som senare annekterades av Ryssland.

Ryssland förnekade i ett tidigt skede inblandning i händelserna på Krim, men senare har president Putin avslöjat att den ”lokala revolutionen” var planerad i Moskva. Mer information kring detta och ryska truppers agerande på Krim kan bland annat finnas hos NE. I NE framgår till exempel följande.

Den latent konflikten om Krim blev reell efter en ukrainsk revolution i februari 2014, då den ryskvänlige ukrainske presidenten Viktor Janukovyč avsattes och en Europaorienterad opposition tog makten i Kiev. Som svar etablerades några dagar senare med rysk medverkan en utbrytarregering på Krim med ambition att överföra Krim till Ryska federationen. Ryska trupper belägrade centrala makt- och kommunikationscentrum på halvön. Den 1 mars, två dagar efter att den ryska annekteringen hade inletts, gav det ryska parlamentet president Vladimir Putin formellt tillstånd att, som det hette, skydda ryska medborgares säkerhet på halvön såväl som i övriga Ukraina, också med våld. USA, NATO och EU fördömde den ryska framstöten på Krim som ett brott mot internationell rätt och stödjer Ukrainas krav på rysk reträtt.

Även Utrikespolitiska Institutet (UI) beskriver händelserna på Krim år 2014 på liknande sätt i sin landguide om Ukraina. Under rubriken ”Aktuell politik” framgår bland annat följande.

Maktskiftet i Kiev skärpte den latent konflikten mellan ukrainsk- och rysktalande och ledde till protester på den ryskdominerade halvön Krim. Missnöjet där utnyttjades av Rysslands regering till att iscensätta en revolt mot de folkvalda lokala ledarna och ta kontroll över halvön med hjälp av soldater i anonyma uniformer.

Trots protester från Ukrainas regering och västmakterna genomförde separatisterna i mars 2014 en illegal folkomröstning som sades visa att en stor majoritet av invånarna ville tillhöra Ryssland, varefter regeringen i Moskva ”på begäran av Krim” annekterade halvön.

Detta var första gången sedan andra världskriget en europeisk stat erövrade en del av ett annat land och reaktionen från omvärlden blev stark. Ryssland anklagades för brott mot folkrätten och en rad internationella avtal som landet hade undertecknat. Mönstret upprepades i det ryskdominerade så kallade Donbassområdet i östra Ukraina, som sedan Sovjettiden varit landets dominerande gruv- och industriregion.

(...)

Efterhand har ryska regeringen medgett sitt aktiva agerande på Krim och sagt att den ”inte kunnat hindra ryska frivilliga” att delta i striderna i Donbass.

I en fördjupningsartikel om konflikten i Ukraina skriver UI:s redaktör bland annat följande.

På halvön Krim i Svarta havet iscensatte Ryssland i februari 2014 en sorts lokal "revolution", noga planerad i Moskva enligt vad Putin senare avslöjade. Det lokala parlamentet ockuperades, den valda regeringen avsattes och rysktrogna politiker tog makten. Soldater från den ryska flottbasen i Sevastopol, som enligt ett avtal med Janukovyjtj skulle få finnas där till åtminstone 2042, deltog i övertagandet och fick förstärkning från Ryssland.

Det var detta formuleringen syftade på.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändnings-tillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslaget handlade om en ostfabrik i Sibirien som hade importerat franska getter för tillverkning av ost efter att bland annat Ryssland infört så kallat importstopp. Som bakgrund till EU:s sanktioner och Rysslands importstopp nämndes "Rysslands invasion av Ukraina". Enligt granskningsnämndens mening var formuleringen en förenklad beskrivning av Rysslands annektering av Krimhalvön. Mot bakgrund av vad som framkommit i SVT:s yttrande anser nämnden att formuleringen inte medför att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Malin Bergström, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt och Kristina Åberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Johannes Wik